

tik azokat az invazív fajoktól. Ahol ez megtörtént és elfogadható létszámú a vadállomány, ott nagyon szép újulásokkal találkozunk. Módszeres utókontroll elrendelésére azonban már nem volt mód. Ezeket a „spontán kísérleteket” érdemes lenne kiértékelni.

Hasonló játszódott le a Balaton-felvidék feketefenyő-pusztulásai nyomán. Csak EÜ használatot végeztek, több diplomamunka felvételeiből tudjuk, hogy mind térben és időben (több korosztály) jelentős mértékben megvalósult a cser és molyhos tölgy önvetényülése, a természetes erdőtársulás spontán regenerálódik.

Kiss József főmérnök (TAEG Zrt.) kitűnő előadásában felvetette, hogy **az egyik legnagyobb veszély a lékekben az erdei szeder eluralkodása.** Kettős negatív hatással, mert részben elnyomja a fényigényes fajokot, részben, mivel kitűnő vadtakarmány, odavonzza a kérődző nagyvad-fajokat. Ez igen speciális helyszíneken (nitrogén-

túldúsulás, korábban megbontott fenyvesek) élő probléma lehet. Megfigyeléseim szerint az erdei szeder bizonyos fényviszonyoknál válik uralkodóvá, ez sem kisebb, sem nagyobb záródásnál nem következik be. Elképzelhető, hogy kell bizonyos kézi ápolás, de óva intnék a szeder elleni vegyszeres védekezéstől, mert az borítja a természetes folyamatokat. Minden megoldott gondkettő újabbat termel. Mellékelek egy fotót, amelyet Csajta község úrbéres erdeiben készítettem (6. ábra). Csajta község a Kőszegi-hegy osztrák oldalán, Bucsú utáni első magyar község. A termőhely gyenge, szárazodásra hajlamos. Az anyaállomány igen rossz törzsalakú erdeifenyő, amit le kívánnak váltani. Azt 60-70% mértékre megbontották, semminemű erdősítést és állomány alatti ápolást nem végeztek. A fotón jól látszik, hogy a madarak által behordott kocsánytalan tölgy felújult, egészséges, kora általam becsülve 2-6 év közötti (több korosztály van) és a csemetés

most kezdi elhagyni a 100% fedésben lévő, helyenként 1 m magas, zárt erdei szeder cserjeszintet. Igaz, vadkárt egyáltalán nem észleltem.

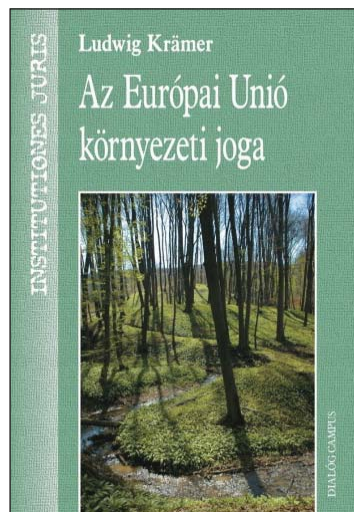
Összegezve tárgykeri gondolataimat: **Az átalakító üzemmódban, de lehet, hogy a száraló erdőben is a szükséges elégséges mértékig Magyarországon ápolni kell.** Legfeljebb annak mértéke és költsége kisebb, míg típusa eltér a klasszikus mesterséges erdőfelújításokban alkalmazott technológiáktól, de még a fokozatos felújítógátások állomány alatti ápolásaitól is. **A lékekben következetesen és folyamatosan el kell távolítani az intenzíven terjedő idegenhonos fa- és cserjefajokat** (akác, bálványfa, zöld jubar, gyalogakác, újabban a kései meggy stb.), 2-3 évente pedig válogató felszabadító tisztítás végrehajtása is indokolt lehet (~ az újulatok 1,5 m magasságáig). Ezt a pénzügyi elemzések során költségként figyelembe kell venni.

(Folytatjuk)

A Dialog Campus Kiadó újdonságai

Krämer, Ludwig

Az Európai Unió környezeti joga

A kötet az EU környezeti politikája és joga kialakulásának és fejlődésének, nemzetközi szerepének, a tagállamok politikájára és jogára gyakorolt hatásának egyedülálló elemzését nyújtja. Elemzi a Lisszaboni Szerződéssel módosított EU szerződések környezeti rendelkezéseit, bemutatja – mások mellett – az EU intézményeinek szerepét a környezeti jogalkotásban, az Unió és a tagállamok környezeti hatáskörének viszonyát, a tagállamok végrehajtással kapcsolatos feladatait. Az ágazati kérdések között foglalkozik a természetvédelemmel, a biológiai sokféleséggel, a klíma védelemmel, a víz- és levegővédelemmel, a hulladékgyűjtéssel. Kifejti a fenntartható fejlődés koncepcióját, és áttekinti az energiapolitika, a termékpolitika, és más fontos ágazati politikák kérdéseit is.

Az ágazati kérdések között foglalkozik a természetvédelemmel, a biológiai sokféleséggel, a klíma védelemmel, a víz- és levegővédelemmel, a hulladékgyűjtéssel. Kifejti a fenntartható fejlődés koncepcióját, és áttekinti az energiapolitika, a termékpolitika, és más fontos ágazati politikák kérdéseit is.

A könyv a joganyagot kívül szinte teljes körűen dolgozza fel az EU intézményeinek környezeti politikai dokumentumait, valamint az Európai Bíróság környezeti esetjogát.

Nélkülözhetetlen szakirodalom mindazon gyakorlati és elméleti szakemberek számára, akik munkájuk során akár az

EU, akár a nemzeti környezeti politikával és joggal érintkezésbe kerülnek, ideértve a politikai döntéshozókat, jogalkotókat és jogalkalmazókat, gazdasági vagy más, környezetvédelemmel foglalkozó szakembereket.

Temesi Géza

Természetvédelmi jogi és igazgatási ismeretek

A kötet a legfrissebb hatályos vonatkozó jogszabályok, meghatározóan törvények alapján dolgozza fel a természetvédelem, és azzal összefüggésben a legfontosabb természethasználó ágazatok (erdészet, vadászat, halászat) alapvető szabályozásait és igazgatási rendszerét. Tartalmával így tágabb értelemben vett természetvédelmi jogi alapot nyújt felsőfokú tanulmányokhoz, valamint az ökológiával vagy természetvédelemmel foglalkozó, vagy azokhoz kapcsolódó munkakörök feladatainak végzéséhez. Anyagának elsajátítása emeli a szakirányban elhelyezkedni kívánók munkaerő-piaci esélyeit, segíti különösen a pályakezdők feladatellátását. Ajánlható a szakkönyv állami szervezeteknek, természetvédelmi civil szervezeteknek, polgári természetőröknek, természetbarát és természetjáró olvasóknak is.

